

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету _____

 Віталій ТРЕТЬКО
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
 01 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансове право України

Назва дисципліни

Галузь знань 08 – Право
 Спеціальність 081 – Право
 Рівень вищої освіти – Перший бакалаврський
 Освітньо-професійна програма – Право
 Обсяг дисципліни – 4 кредита ЄКТС
 Мова навчання – українська
 Статус дисципліни: вибіркова
 Факультет – Міжнародних відносин і права
 Кафедра – Права

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю		
				Аудиторні заняття								Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, у т.ч. ІРС					
Д			4	57	17			34	69			+		

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Робоча програма складена _____ канд.юрид.наук, доцент Світлана ЛУЧКОВСЬКА
 Підпис(и) автора(ів) _____ Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів) _____

Схвалена на засіданні кафедри Права

Протокол від 01 .01.2023 №1. Зав. кафедри _____ Микола ВАВРИНЧУК _____
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету _____ Віталій ТРЕТЬКО _____
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Фінансове право України» є дисципліною професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» за освітньо-професійною програмою «Право». Дисципліна викладається для студентів денної форми навчання юридичної спеціальності. Її вивчення обумовлене необхідністю формування системних знань у сфері правового регулювання фінансової діяльності держави та місцевого самоврядування. У межах цієї навчальної дисципліни передбачається вивчення сукупності фінансово-правових відносин між суб'єктами фінансової діяльності держави та місцевого самоврядування. Навчальна дисципліна поєднує теоретичні основи, законодавче регулювання та практичні проблеми функціонування фінансової системи. При викладанні використовуються лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (розв'язання ситуаційних вправ, дискусії), самостійна робота (індивідуальні завдання).

Пререквізити – господарське право України, адміністративне право України, теорія держави і права.

Кореквізити – адвокатура України.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

Компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та професійної; знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів; здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції; здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації; здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

Програмні результати навчання: давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю; демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права; застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки; готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях; надавати консультації щодо можливих способів захисту прав і інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Мета дисципліни: формування у студентів глибоких теоретичних знань та достатніх практичних навичок у сфері правового регулювання фінансових відносин, порядку здійснення фінансової діяльності, правового становища учасників фінансових правовідносин.

Предмет дисципліни. Правове регулювання суспільних відносин у фінансової діяльності та місцевого самоврядування.

Завдання дисципліни: ознайомлення студентів з основними положеннями законодавства у сфері фінансової діяльності; сприяння глибокому засвоєнню змісту правових актів, стимулювання до самостійної роботи з ними; ознайомлення із системою фінансового права; дослідження складових елементів системи фінансового права при вирішенні конкретних правових питань; отримання навичок складання відповідних документів, що регулюють фінансову діяльність; засвоєння змісту правового статусу суб'єктів фінансових відносин, розкриття їх значення у розвитку фінансової системи держави.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *уміти:* орієнтуватись у системі фінансового законодавства України; проводити збір та аналіз інформації щодо регулювання фінансових правовідносин з нормативно-правових актів та інших джерел права; *демонструвати* розуміння сутності та змісту основних фінансово-правових інститутів; *правильно визначати* проблеми регулювання фінансово-правових відносин; *вирішувати* на базі національного законодавства конкретні правові ситуації, які виникають у фінансовій діяльності; *застосовувати* знання основних положень фінансово-правових актів у практичній діяльності; *володіти* предметом галузі фінансового права, базовою системою знань з правового регулювання фінансових відносин.

3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	семінари та практичні роботи	самостійну роботу
<i>5-ий семестр</i>			
Тема 1. Фінанси та фінансова діяльність держави й органів місцевого самоврядування.	4	4	9
Тема 2. Фінансове право як галузь права. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини	4	4	9
Тема 3. Правові основи фінансового контролю та відповідальність за порушення фінансового законодавства	4	4	9
Тема 4. Правові основи публічних доходів і видатків	2	2	6
Тема 5. Основи бюджетно-правового регулювання	4	4	9
Тема 6. Основи податково-правового регулювання	4	4	9
Тема 7. Правові основи державного та місцевого кредиту	2	2	6
Тема 8. Фінансово-правові засади страхування	2	2	6
Тема 9. Фінансово-правове регулювання банківської діяльності	4	4	9
Тема 10. Фінансово-правові основи грошового обігу	2	2	6
Тема 11. Фінансово-правове регулювання валютних відносин	2	2	4
Разом за 5-ий семестр	34	34	82

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
<i>5-й семестр</i>		
1-2	<p style="text-align: center;">ТЕМА 1. Фінанси та фінансова діяльність держави й органів місцевого самоврядування</p> <p>Поняття, зміст і функції фінансів. Фінансова система України, її складові. Поняття та зміст фінансової діяльності держави й органів місцевого самоврядування. Форми та методи фінансової діяльності держави й органів місцевого самоврядування. Органи публічної влади, які здійснюють фінансову діяльність держави й місцевого самоврядування.. Літ.: [1; 2, с.9-28; 3, с.11-86; 4, с.5-20; 9].</p>	4
3-4	<p style="text-align: center;">ТЕМА 2. Фінансове право як галузь права. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини</p> <p>Поняття фінансового права, його предмет і метод. Система фінансового права, її складові. Джерела фінансового права. Поняття норм фінансового права, їх риси й структура. Класифікація фінансово-правових норм. Поняття, ознаки, функції та класифікація фінансових правовідносин. Склад фінансових правовідносин. Суб'єкти фінансових правовідносин.</p>	4

5-6	<p>Літ.: [1; 2, с.29-50; 3, с.87-143; 4, с.21-61].</p> <p>ТЕМА 3. Правові основи фінансового контролю та відповідальність за порушення фінансового законодавства</p> <p>Поняття фінансового контролю, його суб'єкти й об'єкт. Призначення фінансового контролю, його функції та принципи. Класифікація фінансового контролю. Поняття й види методів фінансового контролю. Види юридичної відповідальності за порушення фінансового законодавства. Літ.: [1; 2, с. 51-64; 3, с.144-208; 4, с. 62-106; 8].</p>	4
7	<p>ТЕМА 4. Правові основи публічних доходів і видатків</p> <p>Поняття, ознаки та класифікація публічних доходів. Поняття публічних видатків, їх ознаки та класифікація. Фінансування державних і місцевих видатків, його принципи. Зміст кошторисно-бюджетного фінансування. Кошторис. Розпорядники й одержувачі бюджетних коштів. Літ.: [1; 2, с. 167-179; 3, с.366-370; 4, с. 174-205; 5].</p>	2
8-9	<p>ТЕМА 5. Основи бюджетно-правового регулювання</p> <p>Поняття бюджету та його значення для функціонування держави й місцевого самоврядування. Поняття бюджетного права та його система. Бюджетно-правові норми та бюджетні правовідносини. Бюджетне законодавство. Поняття бюджетної системи України, її структура й принципи. Бюджетна класифікація. Правові основи складу доходів і видатків бюджетів. Міжбюджетні трансферти. Поняття бюджетного процесу, його принципи, стадії та учасники. Літ.: [1; 2, с. 65-93; 3, с.212-337; 4, с. 107-173; 5].</p>	4
10-11	<p>ТЕМА 6. Основи податково-правового регулювання</p> <p>Поняття податкового права, його предмет, метод та ознаки. Система податкового права та його джерела. Податкові правовідносини. Податково-правові норми. Суб'єкти податкових правовідносин. Поняття податку. Ознаки й функції податку. Класифікація податків. Поняття та зміст правового механізму податку. Принципи оподаткування в Україні. Поняття та зміст податкової системи. Літ.: [1; 2, с. 94-136; 3, с.371-411; 4, с. 206-295; 7].</p>	4
12	<p>ТЕМА 7. Правові основи державного та місцевого кредиту</p> <p>Поняття та функції державного й місцевого кредиту. Зміст державного й місцевого боргу. Облігації та казначейські зобов'язання як форми кредиту. Гарантія Кабінету Міністрів України як форма кредиту. Правові основи місцевих запозичень. Літ.: [1; 2, с. 137-153; 3, с.573-604; 4, с. 296-322; 5]</p>	2
13	<p>ТЕМА 8. Фінансово-правові засади страхування</p> <p>Поняття страхування і його функції.</p>	2

14-15	<p>Галузі, об'єкти й форми страхування. Державний нагляд за страховою діяльністю та відносини у сфері страхування, що регулюються фінансовим правом. Фінансово-правове регулювання відносин у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування . Літ.: [1; 2, с. 154-166; 6; 10; 11].</p> <p>ТЕМА 9. Фінансово-правове регулювання банківської діяльності Банківська система України, її структура Правовий статус банків в Україні Види банків відповідно до законодавства України Відокремлені підрозділи банку Місце Національного банку України у банківській системі України; Функції Національного банку України; Структура Національного банку України; Взаємовідносини Національного банку України з ВРУ, Президентом, КМУ. Поняття та зміст банківського регулювання та банківського нагляду. Літ.: [1; 2 с. 407-442; 3, с. 180-205; 4, с. 355-371; 13; 14].</p>	4
16	<p>ТЕМА 10. Фінансово-правові основи грошового обігу Гроші, грошова система й грошовий обіг. Правові засади готівкових розрахунків. Правовий режим рахунків. Правові основи безготівкових розрахунків. Літ.: [1; 2, с. 450-489; 3, с. 206-231; 4, с. 323-354; 12].</p>	2
17	<p>ТЕМА 11. Фінансово-правове регулювання валютних відносин Поняття валюти, валютних цінностей і валютних операцій відповідно до національного валютного законодавства. Поняття та принципи валютного регулювання. Правові основи валютного нагляду. Заходи захисту Національного банку України за наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, погіршення стану платіжного балансу України, виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та (або) фінансової системи держави. Види відповідальності за порушення вимог валютного законодавства. Літ.: [1; 2, с. 480-457; 3, с. 232-240; 4, с. 372-389; 15].</p>	2
Разом за 5-ий семестр		34

4.2. Зміст семінарських занять

№ п/п	Тема (зміст семінарського) заняття	Кількість годин
5-ий семестр		
1-2	<p>ТЕМА 1. Фінанси та фінансова діяльність держави й органів місцевого самоврядування Поняття, зміст і функції фінансів. Фінансова система України, її складові. Поняття та зміст фінансової діяльності держави й органів місцевого самоврядування. Форми та методи фінансової діяльності держави й органів місцевого самоврядування. Органи публічної влади, які здійснюють фінансову діяльність держави й місцевого самоврядування.. Літ.: [1; 2, с.9-28; 3, с.11-86; 4, с.5-20; 9].</p>	4
3-4	<p>ТЕМА 2. Фінансове право як галузь права. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини Поняття фінансового права, його предмет і метод.</p>	4

	<p>Система фінансового права, її складові. Джерела фінансового права. Поняття норм фінансового права, їх риси й структура. Класифікація фінансово-правових норм. Поняття, ознаки, функції та класифікація фінансових правовідносин. Склад фінансових правовідносин. Суб'єкти фінансових правовідносин. Літ.: [1; 2, с.29-50; 3, с.87-143; 4, с.21-61].</p>	
5-6	<p style="text-align: center;">ТЕМА 3. Правові основи фінансового контролю та відповідальність за порушення фінансового законодавства</p> <p>Поняття фінансового контролю, його суб'єкти й об'єкт. Призначення фінансового контролю, його функції та принципи. Класифікація фінансового контролю. Поняття й види методів фінансового контролю. Види юридичної відповідальності за порушення фінансового законодавства. Літ.: [1; 2, с. 51-64; 3, с.144-208; 4, с. 62-106; 8].</p>	4
7	<p style="text-align: center;">ТЕМА 4. Правові основи публічних доходів і видатків</p> <p>Поняття, ознаки та класифікація публічних доходів. Поняття публічних видатків, їх ознаки та класифікація. Фінансування державних і місцевих видатків, його принципи. Зміст кошторисно-бюджетного фінансування. Кошторис. Розпорядники й одержувачі бюджетних коштів. Літ.: [1; 2, с. 167-179; 3, с.366-370; 4, с. 174-205; 5].</p>	2
8-9	<p style="text-align: center;">ТЕМА 5. Основи бюджетно-правового регулювання</p> <p>Поняття бюджету та його значення для функціонування держави й місцевого самоврядування. Поняття бюджетного права та його система. Бюджетно-правові норми та бюджетні правовідносини. Бюджетне законодавство. Поняття бюджетної системи України, її структура й принципи. Бюджетна класифікація. Правові основи складу доходів і видатків бюджетів. Міжбюджетні трансферти. Поняття бюджетного процесу, його принципи, стадії та учасники. Літ.: [1; 2, с. 65-93; 3, с.212-337; 4, с. 107-173; 5].</p>	4
10-11	<p style="text-align: center;">ТЕМА 6. Основи податково-правового регулювання</p> <p>Поняття податкового права, його предмет, метод та ознаки. Система податкового права та його джерела. Податкові правовідносини. Податково-правові норми. Суб'єкти податкових правовідносин. Поняття податку. Ознаки й функції податку. Класифікація податків. Поняття та зміст правового механізму податку. Принципи оподаткування в Україні. Поняття та зміст податкової системи. Літ.: [1; 2, с. 94-136; 3, с.371-411; 4, с. 206-295; 7].</p>	4
12	<p style="text-align: center;">ТЕМА 7. Правові основи державного та місцевого кредиту</p> <p>Поняття та функції державного й місцевого кредиту. Зміст державного й місцевого боргу.</p>	2

	Облігації та казначейські зобов'язання як форми кредиту. Гарантія Кабінету Міністрів України як форма кредиту. Правові основи місцевих запозичень. Літ.: [1; 2, с. 137-153; 3, с.573-604; 4, с. 296-322; 5]	
13	ТЕМА 8. Фінансово-правові засади страхування Поняття страхування і його функції. Галузі, об'єкти й форми страхування. Державний нагляд за страховою діяльністю та відносини у сфері страхування, що регулюються фінансовим правом. Фінансово-правове регулювання відносин у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування . Літ.: [1; 2, с. 154-166; 6; 10; 11].	2
14-15	ТЕМА 9. Фінансово-правове регулювання банківської діяльності Банківська система України, її структура Правовий статус банків в Україні Види банків відповідно до законодавства України Відокремлені підрозділи банку Місце Національного банку України у банківській системі України; Функції Національного банку України; Структура Національного банку України; Взаємовідносини Національного банку України з ВРУ, Президентом, КМУ. Поняття та зміст банківського регулювання та банківського нагляду. Літ.: [1; 2 с. 407-442; 3, с. 180-205; 4, с. 355-371; 13; 14].	4
16	ТЕМА 10. Фінансово-правові основи грошового обігу Гроші, грошова система й грошовий обіг. Правові засади готівкових розрахунків. Правовий режим рахунків. Правові основи безготівкових розрахунків. Літ.: [1; 2, с. 450-489; 3, с. 206-231; 4, с. 323-354; 12].	2
17	ТЕМА 11. Фінансово-правове регулювання валютних відносин Поняття валюти, валютних цінностей і валютних операцій відповідно до національного валютного законодавства. Поняття та принципи валютного регулювання. Правові основи валютного нагляду. Заходи захисту Національного банку України за наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, погіршення стану платіжного балансу України, виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та (або) фінансової системи держави. Види відповідальності за порушення вимог валютного законодавства. Літ.: [1; 2, с. 480-457; 3, с. 232-240; 4, с. 372-389; 15].	2
	Разом за 5-ий семестр	34

4.3. Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань, підготовці до підсумкового контролю.

На самостійне опрацювання студентів виносяться нормативно-правові документи, які регулюють окремі правові відносини у сфері фінансової діяльності, з яких вони пишуть індивідуальні роботи у вигляді індивідуального завдання. Керівництво самостійною роботою здійснює викладач згідно з розкладом консультацій. Протягом семестру студент готує одну індивідуальну роботу.

Зміст самостійної роботи студентів

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
<i>5-ий семестр</i>		
1-2	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Фінанси та фінансова діяльність держави й органів місцевого самоврядування », підготовка до семінарських занять за темою №1	9
3-4	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Фінансове право як галузь права. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини », підготовка до семінарських занять за темою №2.	9
5-6	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Правові основи фінансового контролю та відповідальність за порушення фінансового законодавства », підготовка до семінарських занять за темою №3, підготовка до контрольної роботи (теми 1-3)	9
7	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Правові основи публічних доходів і видатків » підготовка до семінарського заняття за темою №4	6
8-9	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Основи бюджетно-правового регулювання », підготовка до семінарських занять за темою №5, підготовка до захисту індивідуального завдання	9
10-11	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Основи податково-правового регулювання », підготовка до семінарських занять за темою №6	9
12	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Правові основи державного та місцевого кредиту », підготовка до семінарського заняття за темою №7	6
13	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Фінансово-правові засади страхування », підготовка до семінарського заняття за темою № 8	6
14-15	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Фінансово-правове регулювання банківської діяльності », підготовка до семінарських занять за темою №9	9
16	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Фінансово-правові основи грошового обігу », підготовка до семінарського заняття за темою № 10	6
17	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з теми « Фінансово-правове регулювання валютних відносин », підготовка до семінарського заняття за темою №11	4
Разом за 5-ий семестр:		82

4.4. Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи студентів

Важливим принципом самостійної роботи є індивідуальна робота кожного студента. Її призначенням є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення студентів до аналізу нормативно-правових джерел, активної творчої роботи із опрацюванням рекомендованої літератури; забезпечення майбутніх фахівців усіх напрямів підготовки знаннями основних правових

положень, що стосуються їх професійної діяльності; формування у студентів вміння орієнтуватися в нормативних джерелах; вироблення у майбутніх спеціалістів практичних навичок реалізації норм чинного законодавства.

Індивідуальні завдання передбачаються у формі такої індивідуальної науково-дослідного завдання (ІНДЗ), як підготовка письмового огляду фінансового законодавства однієї з іноземних держав.

Форма і тема ІНДЗ обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем. Презентується індивідуальне завдання під час семінару. Підготовка письмового огляду зарубіжного законодавства передбачає вивчення студентом відповідних нормативних актів щодо регулювання фінансової діяльності однієї з іноземних держав та складання їх письмово огляду. При цьому необхідно виділити позитивні (на думку студента) положення законодавчого акту, які доцільно було б запозичити при вдосконаленні вітчизняного законодавства.

Орієнтовні теми письмових оглядів фінансового законодавства однієї з іноземних держав:

1. Фінансове законодавство США.
2. Фінансове законодавство Великобританії.
3. Фінансове законодавство Канади.
4. Фінансове законодавство Японії.
5. Фінансове законодавство Молдови.
6. Фінансове законодавство Німеччини.
7. Фінансове законодавство Австрії.
8. Фінансове законодавство Швейцарії.
9. Фінансове законодавство Франції.
10. Фінансове законодавство Бельгії.
11. Фінансове законодавство Нідерландів.
12. Фінансове законодавство Данії.
13. Фінансове законодавство Італії.
14. Фінансове законодавство Іспанії.
15. Фінансове законодавство Португалії.
16. Фінансове законодавство Греції.
17. Фінансове законодавство Польщі.
18. Фінансове законодавство Чехії.
19. Фінансове законодавство Словачії.
20. Фінансове законодавство Словенії.
21. Фінансове законодавство Хорватії.
22. Фінансове законодавство Сербії.
23. Фінансове законодавство Чорногорії.
24. Фінансове законодавство Болгарії.
25. Фінансове законодавство Литви.
26. Фінансове законодавство Латвії.
27. Фінансове законодавство Естонії.
28. Фінансове законодавство Угорщини.
29. Фінансове законодавство Швеції.
30. Фінансове законодавство іноземної держави (за власним вибором).

Перелік завдань для контрольної роботи

Контрольна робота складається з відповіді на три теоретичних питання, кожна з яких оцінюється трьома балами. Відповідь на кожне питання роботи оцінюється за чотирибальною системою. Остаточна оцінка – середній бал за оцінювання усіх трьох питань роботи (оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою).

Оцінку „відмінно” отримує студент за вичерпну відповідь на поставлені питання контрольної роботи.

Оцінку „добре” отримує студент за повну відповідь на питання роботи, проте у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки), нечіткі формулювання тощо.

Оцінки "задовільно" отримує студент, який дав неповну відповідь, що може полягати у невмінні виділяти головне і другорядне, помилках у визначенні понять, перекручування їх змісту, хаотичному викладенні матеріалу тощо.

За незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді студент не отримує балу за контрольну роботу.

На контрольну роботу відводиться 45 хвилин. Результати оголошуються на наступному занятті.

Перелік питань:

1. Поняття, зміст та функції фінансів.
2. Фінансова система України та її складові.
3. Фінансова діяльність: поняття, зміст та принципи.
4. Методи фінансової діяльності.
5. Форми фінансової діяльності.
6. Правові форми фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування.
7. Система органів, які здійснюють фінансову діяльність.
8. Поняття, предмет та метод фінансового права.
9. Місце фінансового права в системі права України.
10. Система фінансового права.
11. Джерела фінансового права.
12. Фінансово-правові акти.
13. Поняття, структура та особливості фінансово-правових норм.
14. Класифікація фінансово-правових норм.
15. Поняття, особливості та класифікація фінансово-правових відносин.
16. Склад (структура) фінансово-правових відносин.
17. Суб'єкти фінансового права: поняття та види.
18. Поняття, функції та принципи фінансового контролю.
19. Види фінансового контролю.
20. Методи фінансового контролю.
21. Органи фінансового контролю.

5. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); семінарські заняття (з використанням кейс-методів, практикумів), самостійна робота (індивідуальні завдання) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок вирішення юридичних питань.

6. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та семінарських занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування знання теоретичного матеріалу;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми;
- презентація індивідуальних завдань;
- виконання контрольної роботи;
- виконання домашніх завдань.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю та підсумкового контролю. Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід (екзамен), вважається невстигаючим.

7. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних

і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за семінарське заняття, складається з таких елементів: знання студентом відповідного теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті конструктивні рішення; своєчасний захист індивідуальної роботи.

Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві похибки .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три несуттєві помилки .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Індивідуальна робота	Підсумковий контроль
6-й семестр			Екзамен 0,4
Семінарські заняття	КР	ІЗ	
УО (мінімальна кількість оцінок усього опитування – 6)	КР	1	
ВК:	0,4	0,1	

Умовні позначення: УО- усне опитування, КР- контрольна робота; ВК – ваговий коефіцієнт; ІЗ - Індивідуальне завдання.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка, критерії
A	4,75–5,00	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Поняття, зміст та функції фінансів.
2. Фінансова система України та її складові.
3. Фінансова діяльність: поняття, зміст та принципи.
4. Методи фінансової діяльності.
5. Форми фінансової діяльності.
6. Правові форми фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування.
7. Система органів, які здійснюють фінансову діяльність.
8. Поняття, предмет та метод фінансового права.
9. Місце фінансового права в системі права України.
10. Система фінансового права.
11. Джерела фінансового права.
12. Фінансово-правові акти.
13. Поняття, структура та особливості фінансово-правових норм.
14. Класифікація фінансово-правових норм.
15. Поняття, особливості та класифікація фінансово-правових відносин.
16. Склад (структура) фінансово-правових відносин.
17. Суб'єкти фінансового права: поняття та види.
18. Поняття, функції та принципи фінансового контролю.
19. Види фінансового контролю.
20. Методи фінансового контролю.
21. Органи фінансового контролю.
22. Поняття бюджету та його правова природа.
23. Бюджетна система України: поняття, структура та принципи.
24. Бюджетна класифікація: поняття, мета та складові частини.

25. Міжбюджетні трансферти: поняття та види.
26. Правові основи складу доходів бюджету.
27. Фонди бюджету, їх склад.
28. Правові основи складу видатків бюджету.
29. Дефіцит та профіцит державного бюджету.
30. Поняття та зміст бюджетного процесу, його стадії.
31. Бюджетне право: поняття, предмет та метод.
32. Поняття та склад бюджетного законодавства.
33. Поняття, особливості та склад бюджетно-правових відносин.
34. Поняття, види та структура норм бюджетного права.
35. Бюджетні правопорушення: поняття, ознаки та склад.
36. Поняття, предмет, метод та ознаки податкового права.
37. Система податкового права.
38. Джерела податкового права.
39. Склад податкового законодавства.
40. Податкові правовідносини: поняття та ознаки.
41. Склад податкових правовідносин.
42. Норми податкового права.
43. Поняття податку та розмежування окремих видів податкових платежів.
44. Ознаки та функції податку.
45. Податкова система України: поняття, зміст та принципи.
46. Класифікація податків.
47. Правовий механізм податку.
48. Поняття та зміст державного й місцевого кредиту.
49. Функції державного й місцевого кредиту.
50. Зміст державного й місцевого боргу.
51. Основні форми державного кредиту.
52. Правові основи місцевих запозичень.
53. Поняття страхування.
54. Функції страхування.
55. Суб'єкти страхування.
56. Галузі, види та форми страхування.
57. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.
58. Відносини у сфері страхування, що регулюються фінансовим правом.
59. Фінансово-правові основи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
60. Поняття, ознаки та класифікація публічних доходів.
61. Поняття державних і місцевих видатків, їх ознаки та класифікація.
62. Фінансування державних і місцевих видатків, його принципи.
63. Розпорядники й одержувачі бюджетних коштів.
64. Поняття, ознаки та класифікація публічних видатків.
65. Поняття, зміст та принципи кошторисно-бюджетного фінансування.
66. Поняття кошторису, склад та види кошторисів.
67. Банківська система України: поняття, зміст, структура і правове регулювання.
68. Правовий статус банків в Україні.
69. Класифікація комерційних банків в Україні.
70. Правовий статус банківських об'єднань.
71. Правовий статус Національного банку України.
72. Правові основи банківського регулювання.
73. Форми державного регулювання банківської діяльності.
74. Банківський нагляд: поняття, види та методи.
75. Види банківських рахунків.
76. Поняття безготівкових розрахунків та загальні правила їх здійснення.
77. Поняття та зміст валюти.
78. Поняття та види валютних цінностей.
79. Поняття та види валютних операцій.
80. Поняття та зміст валютного регулювання.
81. Органи валютного регулювання та їх компетенція.

82. Поняття, мета і зміст валютного нагляду.
83. Органи та агенти валютного нагляду та їх повноваження.
84. Фінансова відповідальність за порушення валютного законодавства.

9. Навчально-методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Фінансове право України» в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, кандидатом юридичних наук, доцентом С.І.Лучковською підготовлені та видані методичні вказівки та рекомендації з фінансового права України, податкового права України (Фінансове право України. Податкове право України: методичні вказівки до семінарських занять для студентів спеціальності 081 «Право». / С. І. Лучковська. Хмельницький: ХНУ, 2020.18с.; Фінансове право України: методичні рекомендації до семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / С. І. Лучковська. Хмельницький: ХНУ, 2023. 30 с.) та методичні вказівки з до курсової роботи (Фінансове право України: методичні вказівки до курсової роботи з дисципліни для студентів спеціальності 081 «Право» / С.І.Лучковська. Хмельницький: ХНУ, 2020. 14 с.).

10. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Бандурка О.М., Гетманець О.П. Фінансове право України. Підручник. ХНУВС, 2015. 500с.
3. Фінансове право [Текст] : навч. посіб.; М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
4. Фінансове право : підручник; за заг. ред. О. П. Гетманець ; [Бандурка О. М., Гетманець О. П., Жорнокуй Ю. М. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 392 с.

Додаткова

5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Офіційний вісник України. 2010. № 59. Ст. 2047.
6. Основи законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 23. Ст. 121.
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року N 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-14, № 15-16, № 17. Ст.112.
8. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993р. № 2939-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 13. Ст.110.
9. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 1. Ст. 1.
10. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР (в редакції Закону від 04.10.2001 р. № 2745-III). Відомості Верховної Ради України. 2002. № 7. Ст. 50.
11. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010р. №2464-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 2-3. Ст.11.
12. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. №2346-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 29. Ст.137.
13. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 12.07. 2000 р. №2121-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 5 – 6. Ст.30.
14. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. №679-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 29. Ст.238.
15. Про валюту і валютні операції від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 30 Ст.239.

11. Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання ХНУ. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека ХНУ. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php/f/page_lib.php
3. Репозитарій ХНУ. URL : <https://elar.khmnu.edu.ua/home>